

135 § Läntisen perusturvapiirin valmistelun jatkamista määrittävät peruslinjaukset

HOL 208/2005

Sosiaalilautakunta 23.8.2006

Osana Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveystyöpiiriä läntisen alueen kunnat Asikkala, Hollola, Hämeenkoski, Kärkölä ja Padasjoki sekä Tiirismaan kansanterveystyön kuntayhtymä ovat valmistelleet yhteisen perusturvapiirin muodostamista. Valmistelun organisaatio on muodostunut ohjausryhmästä, johtoryhmästä sekä kahdesta työryhmästä (henkilöstöasioiden ryhmä ja toiminnan ja talouden ryhmä). Lisäksi alueen sosiaali- ja terveysjohto on kokoontunut tarvittaessa. Perusturvapiirin hallinto-organisaation muodostamisessa on käytetty apuna Efeko Oy:tä. Aikataulu oli, että hallinto-organisaation tuli olla valmis juhannukseen mennessä ja organisaation tuli olla sellainen, että kaikki kunnat voivat hyväksyä jatkovalmistelun sen pohjalta.

Kevätkauden valmistelun päätteeksi kaikki viisi kuntaa hyväksyivät vaihtoehdon, että valmistelua jatketaan mallin ”liikelaitos Hollolan kunnan organisaatiossa” pohjalta. Liikelaitoksen tulee aloittaa 1.1.2007. Lisäksi hyväksyttiin, että valmistelua jatketaan niin, että tilaaminen ja tuottaminen erotetaan toisistaan.

Edellä todettu merkitsee käytännössä, että viiden kunnan ja Tiirismaan kansanterveystyön kuntayhtymän kaikki perustason sosiaali- ja terveyspalvelut kootaan yhteen yhteiseen organisaatioon, liikelaitokseen (pois lukien lasten päivähoito sekä sosiaali- ja terveysyhtymälle siirrettävät palvelut, kuten esimerkiksi laboratorio, kuvantaminen, röntgen, lääkehuolto). Eri organisaatioiden näissä tehtävissä toimiva henkilöstö siirtyy liikelaitoksen palvelukseen liikkeenluovutussäännösten mukaisesti.

Liikelaitos Hollolan kunnan organisaatiossa tarkoittaa, että Hollolan valtuusto ohjaa laitoksen toimintaa asettamalla sille toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita, jotka on laadittu yhteistyössä perusturvapiirin kuntien kanssa. Liikelaitoksen toiminnassa korostuu joustavuus ja itsenäisyys: se valitsee itse keinot asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja oman toimintansa kehittämiseksi. Laitos vastaa siitä, että toiminta on laadukasta ja tehokasta. Laitoksella on oma johtokunta, jonka jäsenten valinnassa korostetaan asiantuntijuutta ja ammatillista osaamista. Liikelaitoksen toimintaa julkisoikeudellisena organisaationa säätelevät samat säädökset esim. viranomaisten toiminnan julkisuudesta sekä muutoksenhausta kuin kunnissakin.

Laitoksen talous erotetaan laskennallisesti Hollolan kunnan muusta taloudesta. Sillä on oma tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma. Sen tulee kattaa menonsa, investoinnit mukaan lukien, tuloillaan; ainakin pitkällä aikavälillä.

Edellä kuvattu kokonaisjärjestely ei kuitenkaan poista tai muuta sitä, että palvelujen järjestämisvelvollisuus säilyy edelleen peruskunnilla.

Tilaamisen ja tuottamisen erottaminen tarkoittaa, että lähtökohtaisesti kukin kunta, valtuusto, määrittelee, mitä, kuinka paljon ja millä laadulla liikelaitokselta tilataan. Tilaukset valmistellaan kuntien yhteistyönä (kuntien yhteinen tilaajaorganisaatio) ja niistä päätetään sekä niiden toteutumista seurataan yhteisessä lautakunnassa. Keskittyminen tilaamiseen johdattaa myös palvelujen tuotteistamiseen ja kustannustietoisuuden kasvattamiseen.

Edellä todettu edellyttää, että kuntien yhteistä tilaamistehtävää varten tulee olla ainakin kaksi asiantuntijuuden omaavaa valmistelijaa, terveyspalveluihin ja sosiaalipalveluihin, sekä avustavaa toimistohenkilöstöä. Arvio on, että näihin tehtäviin tarvitaan noin 3 – 5 henkilöä. Tilaajaorganisaatio ja kuntien yhteinen lautakunta tulee olla osa perusturva-alueen jonkin kunnan organisaatiota.

Tilaaja-tuottaja-malli ja näiden erottaminen on omistajaohjausjärjestelmä ja organisointimuoto, jossa tilaajan ja tuottajan roolit on eriytetty ja jossa toimintaa ohjataan sopimuksilla. Lähtökoh-

ta on, että oikein toteutettuna järjestelmä lisää tehokkuutta, kasvattaa kuntien yhteistyötä ja yhteistä alueellisen hyvinvointipolitiikan suunnittelua sekä korostaa poliittista ohjausta. Järjestelmä edellyttää kuitenkin huolellista suunnittelua, osapuolten roolien tarkkaa määrittelyä sekä ammatillista osaamista ja palvelujen sisältöjen ja väestön tarpeiden tuntemusta.

Lasten päivähoidon palveluista on keskusteltu läntisen perusturvapiirin valmistelun johtoryhmässä ja päädytty siihen, etteivät päivähoidon palvelut ole mukana perusturvapiirin muodostamisessa. Linjaus on samansuuntainen sosiaali- ja terveysyhtymälle palvelunsa siirtävien kuntien kanssa. On ilmeistä, että koko Päijät-Hämeessä päivähoidon palvelut siirtyvät osaksi kuntien sivistystointia.

Jotta valmistelua voidaan jatkaa ja ottaen huomioon hyvin kireän aikataulun, on syytä päättää keskeisistä linjauksista. Tarkoitus on, että jokaisen viiden kunnan kunnanhallitus päättää linjauksista samansisältöisinä. Erilaiset yksityiskohdat, kuten kuntien välinen yhteistoimintasopimus, liikelaitokselta hankittavat palvelut/tuotannon yleissopimus, sosiaali- ja terveysyhtymältä hankittavat palvelut, liikelaitoksen johto/hallintosääntö, kuntalaskutuksen perusteet ja määräytyminen, tilaaja-lautakunnan muodostaminen, kokoonpano sekä tehtävät, valmistellaan ja päätetään erikseen syksyn aikana ulkopuolisen konsultin antaman tuen ja ohjauksen pohjalta.

Valmistelua jatketaan seuraavasti:

1. Viisi kuntaa sitoutuu yhteistyöllä ja palvelujen yhteisellä järjestämisellä koko Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveyspiirille hyväksytyjen tavoitteiden mukaisesti
 - a. turvaamaan tutkimuksen, hoidon ja sosiaalitoimen palvelujen saatavuuden määrittämällä yhtenäiset perusteet palvelujen tuottamiselle, luomalla uusia toimintamalleja, poistamalla keinotekoiset rajat eri palvelujen väliltä, panostamalla avohoitoon ja kehittämällä potilaiden ja asiakkaiden vastuuta omasta ja läheistensä terveydestä ja hyvinvoinnista sekä
 - b. alentamaan palvelujen järjestämisen kustannuksia vahvistamalla omistajaohjausta, uudistamalla hoito- ja palveluprosesseja, parantamalla tuottavuutta, purkamalla päällekkäisiä toimintoja ja huolehtimalla palvelujen järjestämisen riittävästä väestöpohjasta ja yksikkökoosta.

Nämä tavoitteet ohjaavat myös läntisen perusturvapiirin jatkovalmistelua ja perusturvapiirissä myöhemmin tehtäviä ratkaisuja.

2. Valmistelua jatketaan niin, että muodostetaan Hollolan kunnan organisaatiossa toimiva liikelaitos, joka tuottaa sosiaali- ja terveystoimen palveluja yhteisesti viidelle kunnalle Asikkala, Hollola, Hämeenkoski, Kärkölä ja Padasjoki, siinä laajuudessa ja sillä tavoin kuin kunnat siltä tilaavat. Lähtökohtana pidetään, että kunnat järjestävät kaikki sosiaali- ja terveyspalvelunsa liikelaitoksen kautta eikä kunnille itselleen jää palvelujen tuottamista. Palvelujen järjestämisvelvollisuus on lainsäädännön mukaan kuitenkin edelleen peruskunnilla.

Liikelaitoksen johtokunnan jäsenyydessä korostetaan asiantuntijuutta ja ammatillista osaamista. Poliittinen luottamushenkilöedustus toteutetaan tilaaja-lautakunnan kautta.

3. Tilaaminen ja tuottaminen erotetaan toisistaan. Tilaamista varten muodostetaan 1.1.2007 alkaen viiden kunnan yhteinen perusturvalautakunta, joka toimii Hollolan kunnan organisaatiossa. Se muodostetaan niin, että palvelujen tilaamisessa voidaan riittävästi ottaa huomioon kuntien vaikutusmahdollisuudet ja paikalliset olosuhteet ja että kunnilla on tasapuoliset mahdollisuudet vaikuttaa tilaamistoimintaan. Tilaajalautakunta tilaa myös erikoissairaanhoidon palvelut. Tilaamisen ja tuottamisen erottamisessa pidetään johtavana periaatteena kumppanuutta sekä taloudellisesti ja palvelujen käyttäjien kannalta kestäviä ratkaisuja.

Kuntien omat sosiaali-/perusturvalautakunnat lopettavat toimintansa vuoden 2007 alusta.

4. Läntisen perusturvapiirin alueella pyritään samansuuntaisiin menettelytapoihin sosiaali- ja terveysyhtymän valmistelun kanssa. Jatkovalmistelussa hyödynnetään niin paljon kuin on mahdollista ja tarkoituksenmukaista, yhtymätasolla tehtävää ja jo tehtyä valmistelua.
5. Perusturvapiirin jatkovalmistelua toteuttavat edelleen, siihen saakka, kunnes valmistelu saadaan päätökseen tai enintään maaliskuun loppuun 2007, valmistelua varten asetetut työryhmät (ohjausryhmä ja johtoryhmä sekä toiminnan ja talouden ryhmä ja henkilöstö-asioiden ryhmä) sekä valmisteluun nimetyt viranhaltijat.

Syksyn kuluessa tulee käynnistää varsinaista toimeenpanoa ja käyttää ratkaisuvalltaa monissa yksityiskohdissa. Tätä varten tulee nimetä ainakin muodostettavien uusien tulosalueiden ja keskeisten tulosyksiköiden vastuuhenkilöt. Ehdotus organisaatiosta (valmisteluaan konsultin avulla) tulee läntisellä alueella olla valmis elokuun loppuun mennessä, kuten yhtymässäkin. Tämän jälkeen tulee nimetä em. vastuuhenkilöt; tavoitteena on, että nimeäminen on tehty syyskuun aikana. Väliaikaisen organisaation ja vastuuhenkilöiden nimeämisen valmistelee läntisen perusturvapiirin johtoryhmä ja päättää ohjausryhmä. Väliaikainen organisaatio ja sen vastuuhenkilöt toimivat enintään maaliskuun 2007 loppuun, johon mennessä varsinaiset tilaaja- ja tuottajaorganisaatiot on muodostettu ja henkilöstö sijoitettu näiden toiminnan edellyttämiin tehtäviin.

6. Henkilöstö siirtyy liikkeenluovutusta koskevien säännösten mukaisesti Hollolan kunnan palvelukseen 1.1.2007.
7. Asiakkaiden muutoksenhakujen käsittely ja päätöksenteko valmistellaan konsultin johdolla organisaatiovalmistelun osana.
8. Kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen ja liikelaitos vuokraa tarvittavat tilat kunnilta tai muilta tahoilta.
9. Kuntien laskutusperusteet valmistellaan syksyn aikana ja yhteistyössä yhtymätason valmistelun kanssa. Perusperiaate on, että kukin kunta vastaa tilaamiensa palvelujen kustannuksista.
10. Läntisen perusturvapiirin muodostamisesta ja kuntien yhteistoimintasopimuksesta sekä muista yksityiskohdista päättävät kunkin kunnan valtuustot yhteisen valmistelun pohjalta loka-marraskuussa. Ajankohta täsmentyy myöhemmin.

Lisätietoja: sosiaali- ja terveysjohtaja Päivi Hiltunen, puh. 8801 362; paivi.hiltunen@hollola.fi

Esitys: S o s i a a l i - j a t e r v e y s j o h t a j a : Sosiaalilautakunta hyväksyy edellä todetut kohdat 1 – 10 jatkovalmistelun peruslinjauksiksi ja esittää ne edelleen kunnanhallituksen hyväksyttäväksi.

Päätös: S o s i a a l i l a u t a k u n t a: Esitys hyväksyttiin.

Kunnanhallitus 28.8.2006

Kunnanhallitukselle jaetaan esityslistan mukana Efeko Oy:n loppuraportti 13.6.2006 ”Päijät-Hämeen läntisen perusturvapiirin perustaminen”.

Esitys: K u n n a n j o h t a j a : Kunnanhallitus hyväksyy edellä todetut kohdat 1 – 10 läntisen perusturvapiirin jatkovalmistelun peruslinjauksiksi.

Päätös: K u n n a n h a l l i t u s: Esitys hyväksyttiin.

Kunnanhallitus päätti, että kunnanhallituksen lopulliset linjaukset asiaan käsitellään kunnanhallituksen kokouksessa, joka pidetään 2.10.2006. Lisäksi sovittiin, että kuntien luottamushenkilöiden välisissä neuvotteluissa Hollolaa edustavat Juha Rehula, Heikki Mantere sekä Kari Tamminen.